SVENSKT NÄRINGSLIV

Högskolepejl

Högskolestudenters etablering på arbetsmarknaden

SVENSKT NÄRINGSLIV

SEPTEMBER 2022

Förord

Sverige har länge utmärkt sig som en liten kunskapsintensiv exportekonomi. Svenska företags förmåga att tillvarata kompetens och skapa ett reellt ekonomiskt värde av den har varit avgörande för den svenska ekonomins konkurrenskraft och tillväxt. Högre utbildning har varit väsentlig för utvecklingen, vilken dessvärre har vänt.

Tre av tio rekryteringsförsök i svenska företag misslyckas helt på grund av att det inte finns medarbetare med rätt kompetens att rekrytera. Så mycket som 71 procent av företagen tycker att det är svårt eller mycket svårt att rekrytera personer med en högskoleutbildning. Kompetensbristen hindrar också klimatomställningen idag enligt 60 procent av branscherna. Utmaningarna att hitta rätt kompetens finns i hela landet, i alla branscher och i alla typer av företag.

När det kommer till högskolans relevans så utgår dimensioneringen i Sverige främst från studenternas efterfrågan snarare än arbetsmarknadens behov. Detta är kontra-produktivt både för studenterna som har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden och för företagen som har svårt att hitta kompetens.

Därför lanserar Svenskt Näringsliv Högskolepejl, ett instrument för att visa olika högskoleutbildningars relevans på arbetsmarknaden. Högskolepejl visar etablering och medianinkomst för olika högskoleutbildningar vid universitet och högskolor ett och tre år efter examen. Syftet är bland annat att studenter ska kunna göra medvetna val genom att kunna se etablering och medianlön för olika utbildningar vid universitet och högskolor.

Inför lanseringen av Högskolepejl har Svenskt Näringsliv också uppdragit åt analysföretaget Ungdomsbarometern att sammanställa de data avseende etablering

som presenteras på Högskolepejl i rapportform, samt placera dessa i en kontext utifrån hur unga själva tycker att arbetsmarknaden spelar in vid val av högre utbildning. Resultaten från detta arbete presenteras i denna rapport, som vänder sig både till den som står i begrepp att välja utbildning och till den som är intresserad av utvecklingen inom svensk högre utbildning.

Ulrika Wallén
Policyexpert högskolepolitik och kompetensförsörjning, Svenskt Näringsliv

Stockholm, september 2022

Nyckelresultat:

1 Stora skillnader i etablering mellan olika examina

Trots att det finns en generell förväntan bland unga om att högre utbildning ska leda till jobb, går det att konstatera att skillnaderna mellan olika examina och utbildningsområden är stora. Bland generella kandidatexamina är etableringen för examinerade inom ”teknik och teknisk industri” till exempel 78,1 procent inom tre år, medan motsvarande siffra för humaniora är 47,3 procent . Att skillnaderna är stora är i sig inte ett förvånande resultat, givet att utbildningarna i sig har olika nära till arbetsmarknaden och att arbetsmarknaden är olika stark inom olika områden, men det är ändå värt att understryka just mot bakgrund av förväntan att högre utbildning generellt ska leda till jobb.

2 Många yrkesexamina bland de med högst etableringsgrad

Bland examina med högst etableringsgrad återfinns till en övervägande majoritet yrkesexamina, många gånger inom förhållandevis små utbildningsområden. Högst etablering har officersexamen, där 97,6 procent av de examinerade har etablerad ställning på arbetsmarknaden. Därutöver finns ett antal examina som leder till jobb inom framförallt välfärden, som speciallärare och specialistsjuksköterska, vilka tillsammans med yrken inom gröna näringar som lant- eller skogsmästare utgör större delen av en tio-i-topp-lista.

3 Stora skillnader mellan olika lärosäten

Även med jämförbara examina varierar etableringsgraden stort mellan olika lärosäten. Studerar vi exempelvis kandidatexamen i företagsekonomi, handel och administration skiljer det även inom topp-10-listan från 87 procent på första plats till 78 procent på tionde plats. Detta kan låta som lite men innebär i praktiken att en av tio färre studenter har stadigvarande arbete på utbildningar med sämre etableringsgrad. Och då talar vi alltså om variationen inom de tio lärosäten som har allra starkast etablering inom området. Inom andra områden, såsom naturvetenskap, är skillnaderna ännu större, även om de utbildningarna är något svårare att jämföra rakt av.

4 Mindre lärosäten har ofta starkare etablering

I de områden vi fokuserar på i denna rapport är en tydlig tendens att mindre lärosäten ofta har starkare etablering än de största. En delförklaring till detta är att de större ofta har en högre andel ”studerar” och ”uppgift saknas”, men sannolikt kan skillnaderna också bero på olika stark arbetsmarknadskoppling då mindre lärosäten oftare profilerar sig kring just detta.

Inledning

Att välja eftergymnasial utbildning är för många unga ett av de större valen i livet. Trots att det i den utbildningspolitiska debatten hörs allt starkare rop om att vi alla kommer att behöva återvända till skolbänken på grund av arbetsmarknadens skiftande behov, är det fortfarande ett val som många upplever att de bara kommer att göra en eller ett par gånger under den tidigare delen av livet.

Höga siffror avseende omval och avhopp understryker här snarare att det är svårt att bestämma sig när valet är så viktigt, än att unga gillar att hoppa runt på olika utbildningar. Men är det tankarna på framtida jobb som gör att valet känns så viktigt, och hur spelar arbetsmarknaden i så fall in?

Inför lanseringen av Högskolepejl har Svenskt Näringsliv uppdragit åt Ungdomsbarometern att fördjupa oss kring hur arbetsmarknaden spelar in när unga ska välja högre utbildning, och analysera vilka utbildningar som leder till jobb.

För att närma oss frågan har vi dels utgått från våra återkommande kvantitativa studier inom området, där vi årligen genomför enkäter bland tusentals ungdomar kring synen på högre utbildning. Dels har vi genomfört en kvalitativ studie där vi djupintervjuat unga som precis sökt högskole- eller universitetsutbildning för första gången. Tillsammans med en mängd andra studier inom området, har detta tjänat som underlag för den introduktion kring arbetsmarknadens roll i högre utbildning som utgör rapportens första del.

Rapportens andra del utgörs av data som Svenskt Näringsliv beställt från Statistiska centralbyrån, SCB avseende etableringen av examinerade studenter från olika utbildningar. Dessa data presenteras i sin helhet på sajten Högskolepejl, men i

Denna rapport presenterar vi skillnader i utfall mellan både olika utbildningar och lärosäten inom några av de områden som har störst relevans för näringslivet.

Rapporten har inte som ambition att ge heltäckande svar på frågorna ovan, men att skapa insikt kring några tendenser inom området och ge underlag för en fördjupad diskussion kring högre utbildnings roll i kompetensförsörjningen. Vi ska också här poängtera att slutsatser i rapporten är Ungdomsbarometerns och att arbetet bedrivits fristående från Svenskt Näringsliv.

Ulrik Hoffman
Vd, Ungdomsbarometern

Ungdomsbarometern har självständigt genomfört studien och analyserat data på uppdrag av Svenskt Näringsliv.

Stockholm, september 2022

OM STUDIENS DATA

Data i denna rapport kommer från tre olika källor:

1. Kvantitativa resultat från Ungdomsbarometerns årligen återkommande enkätstudier bland cirka 18 000 15–24-åringar, i förekommande fall nedbrutna på andra grupper. Senaste aktuella data är från november 2021.

2. Djupintervjuer med unga som sökt högre utbildning till höstterminen 2022. Intervjupersonerna rekryterades utifrån en spridning på kön, geografi, gymnasieprogram samt sökt utbildning. Samtliga intervjuer genomfördes under perioden maj–juni 2022.

3. Registerdata från SCB och Ladokkonsortiet som innehåller etablering, examensnivå, utbildningsnivå och examensår, där etableringsgrad tre år efter examen har använts som referensmått. Aktuellt år är etableringsstatus 2020 bland de som tagit examen 2017.

Innehåll

Del 1.

Arbetsmarknadens roll vid val av högre utbildning 6

Introduktion 7

Varför läsa vidare? 8

Arbetsmarknaden spelar in 9

Att jämföra utbildningar 11

Att jämföra jobbmöjligheter 12

Del 2.

Vilka utbildningar leder till jobb? 13

Introduktion 14

Förklaring av etableringsmåttet 15

Bearbetning av data 17

Etableringsgrad 18

Skillnader mellan olika lärosäten 23

Avslutande reflektion 32

Del 1:
Arbetsmarknadens roll vid val av högre utbildning

Introduktion

Arbetsmarknadens roll vid val av högre utbildning

Trots att ungas intresse för vidare studier har planat ut under senare år är eftergymnasial utbildning fortfarande förstahandsvalet för många unga som sysselsättning efter gymnasiet.

I stora grupper har frågan om huruvida de unga ska läsa vidare över tid kommit att förskjutas till vad och var snarare än om. Detta gäller inte minst de som går högskole-förberedande program i allmänhet, och tjejer i synnerhet, som i allt högre grad kommit att dominera i antal på landets lärosäten. Även om vi inte specifikt behandlar olika demografiska grupper i denna rapport är det värt att nämna att skillnaderna mellan dessa ofta är stora i utbildningsvalen och att vi i denna rapport gör breda generaliseringar.

För att närma oss frågan om hur arbetsmarknaden spelar in vid val av högre utbildning har vi detta kapitel dels utgått från kvantitativa data från Ungdomsbarometerns återkommande studier, dels genomfört en kvalitativ studie med djupintervjuer bland unga som sökt en akademisk utbildning hösten 2022.

Fråga: Tror du att du kommer läsa vidare inom tre år efter studenten?

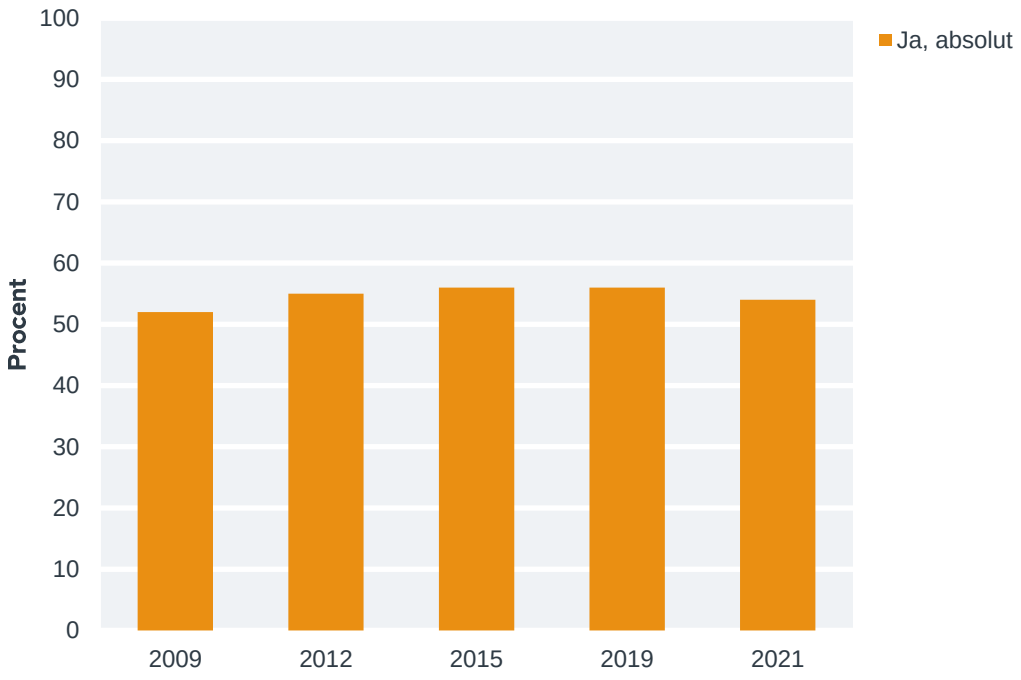

Varför läsa vidare?

Grafen till höger visar skälen gymnasieelever själva uppger kring varför de är intresserade av att studera vidare. De flesta uppger fler än ett skäl, men ett tydligt mönster är att de vanligaste alternativen handlar om möjligheter till arbete efter studierna. Här finns å ena sidan att ”bli mer attraktiv på arbetsmarknaden” och att ”kunna få hög lön”.

I vår kvalitativa studie möter vi uppfattningen att akademiska studier krävs för att överhuvudtaget kunna få många jobb, men också resonemang om att få avkastning på studietid och studielån. Å andra sidan finns också alternativet ”[…]drömjobb/det yrke jag siktar på” som i hög utsträckning handlar om att få ett intressant arbete. Det sistnämnda är ofta tätt sammankopplat med valet av utbildningsområde, eftersom få kan tänka sig att studera eller arbeta med något som inte intresserar.

Utöver arbetsmarknadsrelaterade faktorer (som vi strax ska fördjupa oss i ytterligare), och andra svarsalternativ som handlar om vad studierna i förlängningen kan leda till, är det också vanligt med svar som relaterar till livet som student. Att ”uppleva studentlivet” är ett sådant, som även om det inte är det allra vanligaste svaret generellt, är mycket viktigt för vissa grupper av unga. Att det är ”[…] intressant att studera,” (eller allmänbildande som förvisso inte letar sig upp bland de tio vanligaste skälen) är ett annat vanligt svar som understryker att tiden som student är en viktig livsfas för många unga.

Att så många vill studera vidare handlar således inte bara om arbetsmarknaden, men det går inte att bortse från att vidare studier anses ha ett tydligt signalvärde. Både för att unga tror att arbetsgivarna kräver högre utbildning, och för att det blivit så vanligt att det är något många upplever att de förväntas göra.

Topp 10 viktigaste skäl för gymnasieelever att läsa vidare

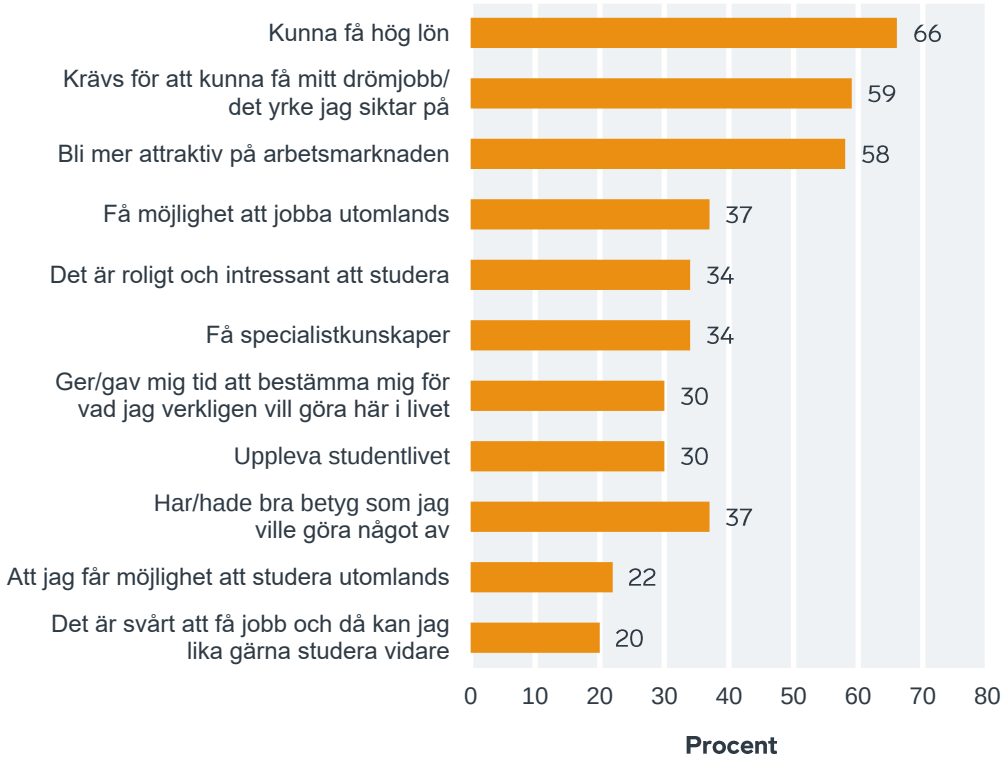

Fråga: Vilket eller vilka är/var de viktigaste skälen för dig att läsa vidare? (Topp 11-svarsalternativen redovisade, alla alternativ över 20 %) **Filter:** Studieintresserade gymnasieelever

Arbetsmarknaden spelar in

Vår kvalitativa studie ger ytterligare insikter om hur synen på den framtida arbetsmarknaden påverkar valen och tydliggör att det är viktigt att beakta tidshorisonten när man pratar arbetsmarknad med unga.

Somliga studieintresserade unga ser på sina första jobb efter studenten som så pass tillfälliga att de har relativt låga förväntningar på att utvecklas och utmanas. När de tänker på jobb efter en eftergymnasial utbildning är kraven däremot ofta högre ställda, och utbildningen är ett sätt att kunna ta sig till den positionen.

Valet att läsa vidare kommer således ofta med en förväntan på att bli mer attraktiv och anställningsbar på arbetsmarknaden, och att ha ett bättre utgångsläge för att uppnå sina mål i framtiden. Exakt när denna framtid inträffar är inte alltid helt tydligt, men ofta verkar det inte bara handla om tiden direkt efter studierna utan även om en längre tidshorisont.

En närliggande uppfattning är att man med en vidare utbildning får fler jobberbjudanden. Men även att val-möjligheterna blir fler, för att det öppnar upp för att söka andra typer av jobb som annars inte varit möjliga.

Samtidigt finns det bland unga en medvetenhet och oro för att omvärldsläget kan påverka arbetsmarknaden negativt både i närtid och i framtiden. Denna insikt förvånar kanske inte med tanke på att dagens ungdomsgeneration under senare år fått erfara flera kriser med påverkan på utbildning och möjligheter att få jobb.

> **Jag vill ha ett utmanande jobb med fast anställning och säkerhet. Det känns som att man får ett bättre och tryggare jobb efter att ha pluggat vidare.**
>
> Tjej, 21 år, sökt beteendevetenskap höstterminen 2022

Att välja en akademisk utbildning ses av unga som något som minskar risken att bli arbetslös, men är långt ifrån en garanti. Omvänt kan utbildning också fungera som en form av försörjning eller alternativ sysselsättning vid arbetslöshet, både under ungdomsåren och senare i livet.

Tre sätt som arbetsmarknaden spelar in vid ungas val av högre utbildning

1. Högre utbildning anses vara nödvändigt för att kunna få vissa typer av jobb
2. Högre utbildning anses kunna leda till högre lön och större valfrihet
3. Högre utbildning anses minska risken för att bli arbetslös

Att jämföra utbildningar

Att arbetsmarknaden är viktig vid valet att studera vidare står sannolikt klart för läsaren vid det här laget. Men utöver att utbildning generellt är viktigt för att kunna få jobb, hur bildar unga sin uppfattning om hur olika utbildningar skiljer sig från varandra?

Innan vi går över till kärnfrågan kan vi konstatera att unga idag är mycket vana att söka information digitalt på egen hand innan de fattar beslut, oavsett om det handlar om att välja rätt restaurang, prylar eller lärosäte.

Även i utbildningsvalet är de främsta källorna till information digitala: lärosätenas egna hemsidor och antagning.se. Källor som i synnerhet används för att ta del av praktisk och jämförbar information om allt från kursutbud till terminsupplägg och praktikperioder. I dessa kanaler finns också en förväntan att blir informerad om vad utbildningen är och innehåller och gärna vad man kan bli efter avslutad utbildning.

Också studiesociala frågor är intressanta att jämföra, även om dessa ibland upplevs svårare att få svar på: som vilken typ av studenter som går en viss utbildning, hur det känns att studera där och hur studentlivet är. Här spelar nuvarande studenter samt vänner och familj en betydande roll i form av att dela med sig av personliga upplevelser och erfarenheter av utbildningen eller lärosätet i fråga.

Även om många av de unga som ingår i studien har samlat mycket information inför sina val, kan de inte alltid redogöra för exakt varför de valt de utbildningsområden som de gjort, annat än att de är intressanta och bör kunna leda till ett bra jobb för den majoritet som har det som ett uttryckt mål. I detta finns en paradox – arbetsmarknaden är central för beslutet att läsa vidare men när det kommer till utbildningsvalet är det mycket svårare att peka på exakt vilken roll arbetsmarknaden spelar. Mer om det på nästa sida.

Att jämföra jobbmöjligheter

Samtidigt som många inte vet exakt varför de valt som de gjort när de valt en specifik utbildning är det också tydligt att det finns uppfattningar om vilka utbildningar som är bäst – som inte alltid är helt underbyggda.

Etablerade utbildningar, som har funnits länge och får många sökande, upplevs överlag som säkra och bra val, ofta utifrån logiken att höga antagningspoäng borgar för hög kvalitet. Med hög kvalitet menas ofta, men inte alltid, goda möjligheter efter studierna. Samma tänk återfinns gällande val av lärosäte, där flest kan tänka sig att studera vid de största och mest etablerade högskolorna och universiteten. Även här ser vi att många unga i våra studier inte helt kan redovisa varför de resonerar på dessa sätt, utan bara att det finns en förväntan om att kopplingen mellan kvalitet och arbetsmarknad ska vara stark.

Som vi varit inne på tidigare menar många att värdet av en utbildning ska synas i lönekuvertet. Mot bakgrund av detta uppfattar en del unga information och arbetsmarknadsstatistik som intressant vid sidan om de generella uppfattningar som nämns ovan. För vissa blivande studenter ingår det i processen att försöka kolla upp ingångslön och löneutveckling för utbildningar de tänkt söka. Även här är det främst hemsidor som de vänder sig till för att få koll, medan färre uppger att de pratar med vänner eller familj om löner och annan arbetsmarknadsstatistik. Vissa upplever dock att det är svårt att få fram relevant statistik, i synnerhet för utbildningar som inte leder till en specifik titel eller konkret yrkesroll efter examen.

> **Det finns en hemsida som jämför ingångslöner, hur snabbt man går upp i lön och hur snabbt man betalar av studielånet. Det var nyttig information för mig inför valet av utbildning.**
>
> Tjej, 21 år, sökt beteendevetenskap höstterminen 2022

Överlag är kunskapen om skillnaden mellan olika examenstyper ganska låg, och vad som exempelvis skiljer en yrkesexamen från en kandidatexamen framstår inte alltid som tydligt.

Del 2:
Vilka utbildningar leder till jobb?

Introduktion

Vilka utbildningar leder till jobb?

I det kommande kapitlet ska vi lämna frågan om hur arbetsmarknaden påverkar ungas val av högre utbildning och istället fokusera på vilka utbildningar som leder till högst etablering på densamma.

Det finns ett antal mått som kan användas för att analysera vilka utbildningar som är bäst utifrån en jobbparameter. I denna rapport använder vi ett etableringsmått som har utvecklats av SCB. Måttet beskrivs utförligare på nästkommande sidor, men det ska redan nu nämnas att den tidshorisont och utvärderingsparameter vi valt är etableringsstatus tre år efter examen. Detta är en förhållandevis kort tidsperiod, men rimlig för att en blivande student ska kunna jämföra chanserna att få ett jobb efter avslutad utbildning. En kortare tidsperiod till exempel ett år, ger mindre användbara data då etableringsmåttet ställer relativt höga krav på fast inkomst och stadigvarande arbete. En längre tidsperiod minskar den direkta kopplingen till den utbildning som lästs.

Resonemangen ovan aktualiserar samtidigt det faktum att etableringsmåttet är relativt trubbigt, och många gånger passar bäst för att jämföra utbildningar inom samma område och med samma längd, än att ställa utbildningar inom olika områden mot varandra. Detta gäller inte minst som utbudet och intresset för master-utbildningar är större vid vissa lärosäten och områden än andra. Låg etableringsgrad indikerar ofta en hög andel som står utanför arbetsmarknaden, men som vi ska se senare beror detta i vissa fall på att en hög andel fortsatt studerar. I synnerhet på masterutbildningar finns dessutom ofta en högre andel utländska studenter, vilka är svårare att fånga i statistiken. Ytterligare en komplicerande faktor är att långt ifrån alla studenter tar ut sin examen och att många utbildningar har för få examinerade för att ingå i statistiken av sekretesskäl.

Kapitlet är uppbyggt kring en första generell del, där vi redovisar vilka utbildningar som har högst etableringsgrad, samt en kortfattad analys kring detta. I kapitlets andra del angriper vi delvis problemet med jämförbarheten, genom att analysera jämförbara utbildningslängder, inom samma utbildningsområde, på olika lärosäten. I detta arbete har vi gjort ett urval utifrån några av de områden som har högst relevans för näringslivet, men statistik för andra områden redovisas på hogskolepejl.se. Där finns också information om lön, som vi inte fokuserar på i denna rapport.

Förklaring av etableringsmåttet

I denna rapport använder vi etableringsgrad för att beskriva hur många som efter färdig högskoleexamen är etablerade på arbetsmarknaden. Etableringsgraden är indelad i sex olika mått enligt SCB, som beskriver andelen som är etablerad på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning på gymnasiet, högskolenivå eller doktorander som tagit licentiat - eller doktorsexamen.

I denna rapport hänvisar vi till de som tagit examen från en högskola.

1

Etablerad ställning på arbetsmarknaden

För att räknas som etablerad ska man ha en arbetsinkomst på minst 206 500 kronor, vara sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition i november månad aktuellt år samt inte ha några händelser som indikerar arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

2

Osäker ställning på arbetsmarknaden

Man anses ha en osäker ställning på arbetsmarknaden om man har en arbetsinkomst mellan 174 800 kronor och 206 500 kronor och man får inte vara klassificerad som studerande. Har man en arbetsinkomst på minst 206 500 kronor men har en förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder, eller har varit klassificerad som inte sysselsatt under aktuellt år, har man också en osäker etablering.

3

Svag ställning på arbetsmarknaden

Om man har en arbetsinkomst på upp till 174 800 kronor och inte är studerande, eller har en arbetsinkomst på minst 174 800 kronor men har under året har förekomst av arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar, anses man ha en svag ställning på arbetsmarknaden.

4 **Utanför arbetsmarknaden**
Individer som saknar arbetsinkomst aktuellt år, och inte är klassificerade som studerande, står utanför arbetsmarknaden.

5 **Studerande**
Studerande avser individer som är registrerade på en högskolas grundutbildning under vår- eller höstterminen aktuellt år eller har erhållit någon form av studieersättning samma år, samt inte är klassificerade som etablerade på arbetsmarknaden.

6 **Utanför populationen**
Individer som inte var folkbokförda i Sverige före eller efter den 31 december det aktuella året, eller om individerna helt saknar inkomster i Sverige under det aktuella året, anses dessa stå utanför populationen. Detta mått används inte i rapporten.

Bearbetning av data

I denna rapport används tabeller levererade av SCB och sorterade på examinerade studenter, yrkesexamina, generella examina samt områdesspecifika utbildningar, kategoriserade utefter SUN[1] samt etableringsnivåer för de tidigare nämnda kategorierna.

Tabellerna har formaterats för att passa in i denna rapport, men i övrigt har ingen bearbetning genomförts mer än borttagning av totalsiffror avseende generella examina samt att sortering av tabellerna enligt olika etableringsmått, för att öka läsbarheten och förklaringsvärdet. Detta innebär att även examina som är på väg att fasas ut ingår, under förutsättning att antalet examinerade studenter 2017 var tillräckligt stort. Examina, lärosäten och ämnesområden som saknar information avseende etableringsgrad, eller har för få individer för att redovisas, presenteras med prickade resultat. I den sista kolumnen för varje tabell redovisas andelen individer där uppgifter om etableringsgrad saknas. Denna kolumn markeras med symbolen ”x”.

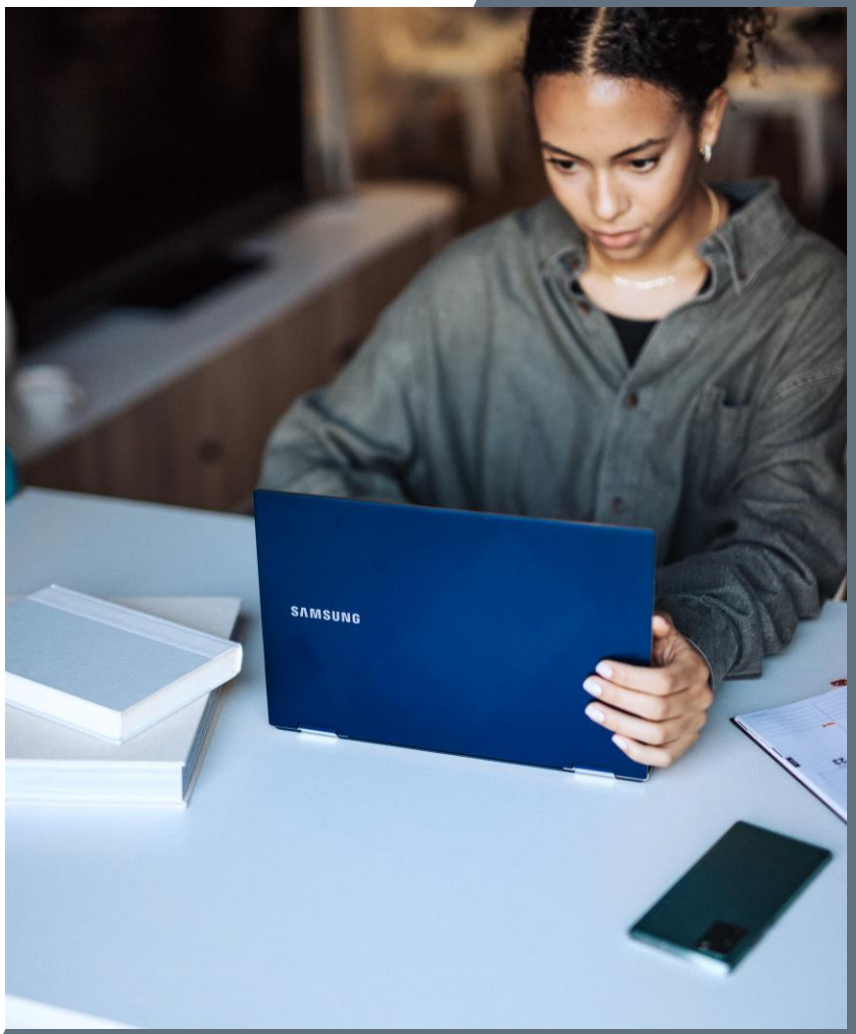

[1] Svensk utbildningsklassifikation (SUN) används för att klassificera utbildning vilket ger förutsättningarna att jämföra befolkningens utbildningsnivå, såväl nationellt som internationellt. SUN består av en nivå- och en inriktningsindelning där nivå 2 har använts i rapporten.

Etablering: Övergripande resultat

1 Stora skillnader i etablering mellan olika examina

Trots att det finns en generell förväntan bland unga om att högre utbildning ska leda till jobb, går det att konstatera att skillnaderna mellan olika examina och utbildningsområden är stora. Bland generella kandidatexamina är etableringen för examinerade inom ”teknik och teknisk industri” till exempel 78,1 procent inom tre år, medan motsvarande siffra för humaniora är 47,3 procent . Att skillnaderna är stora är i sig inte ett förvånande resultat, givet att utbildningarna i sig har olika nära till arbetsmarknaden och att arbetsmarknaden är olika stark inom olika områden, men det är ändå värt att understryka just mot bakgrund av förväntan att högre utbildning generellt ska leda till jobb.

2 Många yrkesexamina bland de med högst etableringsgrad

Bland examina med högst etableringsgrad återfinns till en övervägande majoritet yrkesexamina, många gånger inom förhållandevis små utbildningsområden. Högst etablering har officersexamen, där 97,6 procent av de examinerade har etablerad ställning på arbetsmarknaden. Därutöver finns ett antal examina som leder till jobb inom framförallt välfärden, som speciallärare och specialistsjuksköterska, vilka tillsammans med yrken inom gröna näringar som lant- eller skogsmästare utgör större delen av en tio-i-topp-lista.

3 Vissa områden har en hög andel som fortsätter studera

Såsom tidigare beskrivits varierar också andelen som fortfarande är i studier stort mellan olika examina. Detta förefaller i synnerhet gälla kandidatexamina på större lärosäten, sannolikt för att en större andel fortsätter med masterutbildning, men varierar också mellan utbildningsområdena. Som exempel studerar 13, 1 procent av de examinerade inom företagsekonomi på Göteborgs Universitet fortfarande tre år senare, att jämföra med 2,7 % på Karlstads Universitet i samma grupp.

4 Vissa examina har hög andel som står långt från arbetsmarknaden

Varierande etableringsgrad innebär också att vissa utbildningar har en hög andel examinerade med svag ställning eller som står helt utanför arbetsmarknaden. Inte minst syns här flera examina med inriktning mot konst och humaniora men även andra, som sjökapten och sjöingenjör. Det ska dock påminnas om att etableringsmåtten baseras på både inkomst och arbetslöshet, varför examina som leder till periodvisa anställningar kan klassificeras som svag etablering.

5 Uppgift saknas vanligt framförallt på masterutbildningar

En komplicerande faktor i analysen är att många, framförallt masterutbildningar, har en hög andel utländska studenter som är svåra att följa i statistiken. Detta riskerar att ge en något missvisande bild då etableringen bland den andel som arbetar i Sverige de facto är högre. En låg andel ”svag + utanför” på många av dessa utbildningar är en indikation på detta.

Examina med stark etablering

Tabellen till höger är sorterad utifrån andelen etablerade på arbetsmarknaden tre år efter examen. De examina med högst etableringsgrad är framförallt yrkesexamina som officer, speciallärare, yrkeslärare, specialistsjuksköterska samt examina som leder mot jobb i gröna näringar.

I alla de examina som redovisas på denna topplista är åtta av tio etablerade efter tre år, och i fallet officer och speciallärare i princip samtliga. Detta är värt att påpeka eftersom det visar att det inte är en naturlag att studenter tar tid på sig att etablera sig.

Ett antal välkända utbildningar med relevans för näringslivet, såsom civilingenjör, jurist och ekonomikandidat, når inte in på denna topp-20-lista, men de två förstnämnda ligger bara precis utanför.

Utbildningar med högst etableringsgrad, oberoende av ämnesområde

	Examen	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Officer	97,6	.	.	2,4	.	.
2.	Speciallärare	97,5	0,5	0,7	0,2	1,1	.
3.	Specialpedagog	93,1	3,5	0,9	0,5	1,4	0,7
4.	Lantmästare	89,6	6,3	.	.	2,1	2,1
5.	Jägmästare	89,5	.	.	.	10,5	.
6.	Yrkeslärare	89,1	3,3	3,3	.	2,7	1,5
7.	Psykoterapeut	88,5	6,8	2,6	.	1	1
8.	Specialistsjuksköterska	88,1	3,7	2,8	0,4	4,1	1,1
9.	Kandidatexamen i arbetsmiljö och renhållning	88,0	6,0	6,0	.	.	.
10.	Skogsmästare	87	8,7	.	.	4,3	.
11.	Civilekonom	86,5	4,4	2,4	1,3	2,2	3,2
12.	Grundlärare	86,1	5,1	4	0,6	2,6	1,6
13.	Veterinär	85,9	4,7	4,7	.	3,5	1,2
14.	Skogstekniker	85,7	9,5	4,8	.	.	.
15.	Brandingenjör	85,5	1,6	.	8,1	4,8	.
16.	Lärare	85,3	5,2	4,3	1	2,6	1,6
17.	Högskoleexamen i matematik/naturvetenskap	85,2	7,4	3,7	.	3,7	.
18.	Ämneslärare	85	5,5	3,4	1,1	3,6	1,4
19.	Magister i samhälls- och beteendevetenskap	83,3	4,2	4,2	4,2	4,2	.
20.	Magister (2007) i hälso- och sjukvård	83,3	3,5	3,3	0,6	5,3	4,0

Examina med svag etablering

Etableringsmåttet är som vi tidigare beskrivit ganska trubbigt, i synnerhet när det kommer till att förstå låg etablering. På denna sida har vi därför redovisat detta på två olika sätt – dels genom att ta fram de utbildningar som har lägst andel ”etablerad”, dels genom att ta fram de med högst andel som står långt från arbetsmarknaden (här genom att slå samman ”svag” och ”utanför”).

Ser vi till de examina som har lägst etablering är flera på listan konstnärliga ämnen, konst och media samt humaniora. En förklaring till detta är att en betydande andel fortsatt studerar, men många har också en hög andel långt från arbetsmarknaden.

På topp-listan återfinns även ett antal masterexamina inom olika områden, vilket till viss del förklaras av att det saknas uppgifter hos en stor andel individer från dessa examina. Det kan i sin tur bland annat kan bero på en hög andel utländska studenter på dessa masterexamina.

Listan för ”svag + utanför” har många likheter, men kännetecknas också av några utbildningar som både har hög andel utanför arbetsmarknaden OCH etablerade. Här märks till exempel sjörelaterade examina samt trädgårdsingenjör.

Andel lägst etablerade, oberoende av examen/område

	Examen	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Konstnärlig kandidatexamen i samhällsbyggnad och byggnadsteknik	20,4	13,0	3,7	1,9	55,6	5,6
2.	Master i material och tillverkning	25,6	.	.	2,3	30,2	41,9
3.	Konstnärlig masterexamen i konst och media	27,3	26,3	10,6	3,8	4,4	27,6
4.	Konstnärlig kandidatexamen i konst och media	31,6	18,9	15,2	2	23,9	8,4
5.	Master i biologi och miljövetenskap	35,4	4,6	3,8	3,9	19,7	32,5
6.	Master i fysik, kemi och geovetenskap	38,5	3,5	3,8	3,5	20,7	29,9
7.	Konstnärlig högskoleexamen i konst och media	40	13,3	16,7	.	26,7	3,3
8.	Master i personliga tjänster	40	12,5	5	7,5	10	25
9.	Master i humaniora	40,2	5,4	8,3	4,6	19,7	21,9
10.	Master i konst och media	40,8	8,5	8,5	4,2	8,5	29,6

Andel med svagast etablering + utanför arbetsmarknaden oberoende av examen/område

	Examen	Etablerad	Osäker	Svag + utanför	Studerar	x
1.	Sjökapten	55,1	9	34,8	1,1	.
2.	Högskoleexamen i journalistik och information	68,2	4,5	22,7	.	4,5
3.	Magister (2007) i konst och media	37,5	10	22,5	5	25
4.	Kandidat i humaniora	47,3	8,5	18,8	19,3	6
5.	Kandidatexamen i konst och media	48,5	11,3	18	18,2	4
6.	Högskoleexamen i humaniora	53,3	11,1	17,8	13,3	4,4
7.	Trädgårdsingenjör	53,6	21,4	17,8	7,1	.
8.	Högskoleexamen i pedagogik och lärarutbildning	65,2	8,7	17,3	8,7	.
9.	Konstnärlig kandidatexamen i konst och media	31,6	18,	17,2	8,4	8,4
10.	Sjöingenjör	74,2	3,2	16,2	3,2	3,2

Generella kandidatexamina

Att jämföra olika utbildningsområden och examina rakt av är inte helt okomplicerat, eftersom de inte bara kännetecknas av olika etablering utan också har olika längd och andel studenter som studerar vidare (vilket i sin tur både kan bero på upplägg, traditioner och annat såväl som svårigheter att få jobb).

Ett sätt att närma sig detta är att endast betrakta generella kandidatutbildningar – det täcker förvisso långt ifrån alla studieområden men de är i alla fall jämförbara i längd och struktur.

Ser vi enbart till dessa så ger kandidatexamen inom arbetsmiljö, teknik och teknisk industri, IKT samt olika typer av vårdyrken högst etablering efter examen. Värt att notera är att andelen som fortsatt studerar generellt ökar ju längre ner i topplistan vi tittar. Det gäller i viss mån även andelarna med ställningarna ”svag” eller ”utanför” som är mellan 4 procent och 6 procent bland examina i toppen, men 19 procent för humaniora längst ner i denna lista.

	Examen	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Arbetsmiljö och renhållning	88	6	6	.	.	.
2.	Teknik och teknisk industri	78,1	3,9	2,7	1,6	8,7	5
3.	Informations- och kommunikationsteknik (IKT)	77,1	6,4	4,2	2,2	6,7	3,4
4.	Socialt arbete och omsorg	76,4	6,6	8,3	1,5	6,4	0,7
5.	Djursjukvård	75	9,4	12,5	.	3,1	.
6.	Hälso- och sjukvård	74	5,5	5,4	1,1	12,6	1,5
7.	Företagsekonomi, handel och administration	73,1	5,3	4,7	2,7	8,8	5,4
8.	Juridik och rättsvetenskap	71,7	4,2	5,2	1,6	14,7	2,6
9.	Pedagogik och lärarutbildning	70,8	8,1	7,5	1,5	10	2,1
10.	Lantbruk, trädgård, skog och fiske	68,3	9,2	5,6	3,5	12	1,4
11.	Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	67,9	5,9	5,1	2,2	16,4	2,6
12.	Journalistik och information	66	10,8	6,8	2,7	10,8	2,9
13.	Matematik och övrig naturvetenskap	64,7	3,5	5,3	6,7	16,3	3,5
14.	Samhälls- och beteendevetenskap	62	6,7	7,9	3,4	15,5	4,4
15.	Material och tillverkning	59,8	12,2	9,8	.	17,1	1,2
16.	Personliga tjänster	57,7	9,6	8,4	2,6	17,8	3,9
17.	Biologi och miljövetenskap	57,2	6,9	6,9	3	21	5
18.	Konst och media	48,5	11,3	13,8	4,2	18,2	4
19.	Fysik, kemi och geovetenskap	47,8	5,2	5,5	4,4	25,8	11
20.	Humaniora	47,3	8,5	13,3	5,5	19,3	6

Etableringsgrad för några välkända utbildningsområden

Långt ifrån alla utbildningar kommer naturligtvis med på topp-listorna, inte några av de kanske mest välkända. Här redovisas etableringsgraden efter **tre år** för ett urval av dessa:

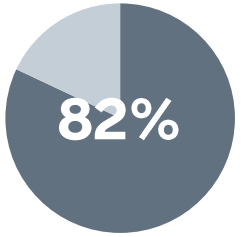

Juristexamen

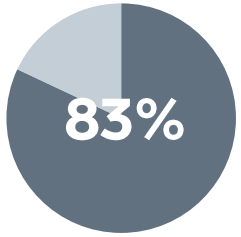

Läkarexamen

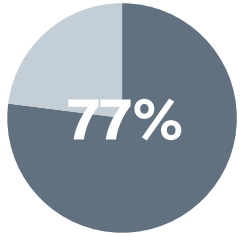

Kandidat
Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

EXEMPEL PÅ OLIKA NIVÅER:

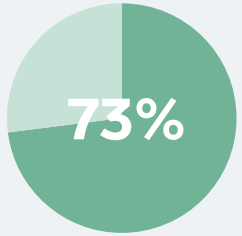

Kandidat
Företagsekonomi

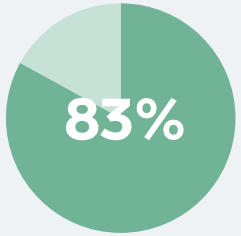

Examen
Högskoleingenjör

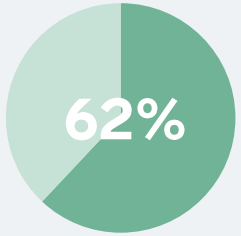

Kandidat
Samhälls- och beteendevetenskap

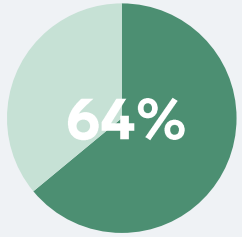

Master
Företagsekonomi

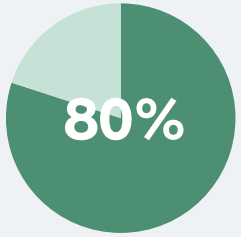

Examen
Civilingenjör

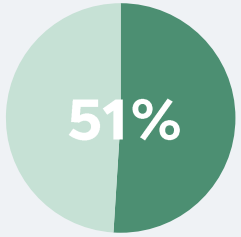

Master
Samhälls- och beteendevetenskap

Skillnader mellan olika lärosäten

Medan jämförelser mellan olika examina ibland blir som att jämföra äpplen och päron, på grund av olika utbildningslängder och upplägg, är jämförelser mellan samma eller motsvarande examina inom ett utbildningsområde på olika lärosäten ofta enklare.

Ett perfekt mått blir det samtidigt inte heller – arbetsmarknaden är olika stark i olika delar av landet och studentunderlaget kan naturligtvis skifta. Likväl är detta sannolikt den del av rapporten (och i förlängningen sajten Högskolepejl) som vi tror skapar störst nytta för blivande studenter. Av denna anledning har vi mycket kortfattat beskrivit vad utbildningarna kan innehålla, när vi i denna del av rapporten fokuserat på etableringen bland studenter inom några av de områden som har störst relevans för näringslivet.

Eftersom vi även här blandar yrkesexamina och generella examina, har vi för de sistnämnda delat upp respektive område på kandidat och master, medan yrkesexamina redovisas fristående.

UTBILDNINGAR I FOKUS:

- Företagsekonomi, handel och administration
- Samhälls- och beteendevetenskap
- Juristexamen
- Civilingenjörsexamen
- Högskoleingenjörsexamen
- Naturvetenskap

Skillnader mellan olika lärosäten: Övergripande resultat

1 Stora skillnader mellan olika lärosäten

Även med jämförbara examina varierar etableringsgraden stort mellan olika lärosäten. Studerar vi exempelvis kandidatexamen i företagsekonomi, handel och administration skiljer det även inom topp-10-listan från 87 procent på första plats till 78 procent på tionde plats. Detta kan låta som lite men innebär i praktiken att en av tio färre studenter har stadigvarande arbete på utbildningar med sämre etableringsgrad. Och då talar vi alltså om variationen inom de tio lärosäten som har allra starkast etablering inom området. Inom andra områden, såsom naturvetenskap, är skillnaderna ännu större, även om de utbildningarna är något svårare att jämföra rakt av.

2 Mindre lärosäten har ofta starkare etablering

I de områden vi fokuserar på i denna del av rapporten är en tydlig tendens att mindre lärosäten ofta har starkare etablering än de största. En delförklaring till detta är att de större ofta har en högre andel ”studerar” och ”uppgift saknas”, men sannolikt kan skillnaderna också bero på olika stark arbetsmarknadskoppling då mindre lärosäten oftare profilerar sig kring just detta.

3 Vissa lärosäten återkommer ofta i toppen bland kandidatutbildningarna

Karlstads universitet, Högskolan i Skövde, Mälardalens universitet och Örebro universitet hör till några av de lärosäten som återkommer ofta i topplistorna, men skillnaderna är stora inom olika områden. Datamaterialet tillåter dock inte en mer omfattande analys av skillnader mellan olika lärosäten områdesoberoende, men just skillnaderna i utbud och utbildningslängd komplicerar givetvis detta och slutsatserna bör dras med försiktighet.

4 Masterutbildningar komplexa att jämföra med varandra och med kandidatexamina

Vi har tidigare varit inne på svårigheterna att jämföra master- och kandidatutbildningar generellt, eftersom de förstnämnda ofta har en hög andel ”uppgift saknas”. Detta gäller även inom avgränsade utbildningsområden där det många gånger framstår som att kandidatexamen leder till starkare ställning på arbetsmarknaden. Detta kan vara en möjlig slutsats, men den höga andelen ”uppgift saknas” manar till försiktighet.

Mina föräldrar vill att jag specialiserar mig. Det finns inte tillräckligt bra jobbmöjligheter om man inte pluggar vidare.

Tjej, 21 år, sökt till sjökapten

Företagsekonomi, handel och administration

Företagsekonomi, handel och administration tillhör de största utbildningsområdena som erbjuds på många lärosäten. Utbildningen kan innefatta områden som marknadsföring, redovisning samt industriell och finansiell ekonomi.
Bland de unga med en kandidat är 73 procent etablerade tre år efter att de tagit ut sin examen. Etableringsgraden skiljer en hel del mellan lärosätena, och noterbart är att flera av de största och mest välkända inte tar sig in på topplistan.

Bland unga med en master i företagsekonomi är i snitt 64 procent etablerade. En anledning till att det är lägre etablering jämfört med kandidatnivå kan vara att andelen ”uppgift saknas” (*) är betydligt högre för masterexamen. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har i snitt högst etableringsgrad, samtidigt som de har en större andel som står helt utanför arbetsmarknaden i jämförelse med andra lärosäten.

* Karlstads universitet, Luleå tekniska universitet, Lunds universitet och Södertörns högskola har antingen för få individer eller så saknas uppgifter.

Andel högst etablerade som läst ekonomi, kandidatexamen

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Karlstads universitet	87,2	5,4	0,7	2	2,7	2
2.	Örebro universitet	84,7	3,6	2,2	2,2	2,9	4,4
3.	Malmö universitet	83,6	4,5	3	1,5	6	1,5
4.	Sveriges lantbruksuniversitet	83,3	4,8	9,5	.	2,4	.
5.	Högskolan Väst	83	6	1	4	3	3
6.	Södertörns högskola	80,5	3,3	5,3	2,4	8,1	0,4
7.	Högskolan i Halmstad	79,3	3,6	2,7	.	4,5	9,9
8.	Umeå universitet	78,8	3,5	4,4	1,8	4,4	7,1
9.	Mittuniversitetet	78,4	.	4,5	3,4	5,7	8
10.	Högskolan i Skövde	78,3	8,3	3,2	1,9	7	1,3

Andel högst etablerade som läst ekonomi, masterexamen

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Sveriges lantbruksuniversitet	90	3,3	.	6,7	.	.
2.	Örebro universitet	76,7	3,3	13,3	.	3,3	3,3
3.	Uppsala universitet	71,5	2,2	2,2	2,2	4,4	17,5
4.	Göteborgs universitet	70	3,9	3,4	2,1	2,1	18,5
5.	Handelshögskolan i Stockholm	68,7	3,3	1,4	3,7	2,3	20,6
6.	Stockholms universitet	65	3,2	7	4,5	5,1	15,3
7.	Karolinska Institutet	54,8	.	3,2	.	.	41,9
8.	Linköpings universitet	51,1	4,4	2,2	4,4	4,4	33,3
9.	Linnéuniversitetet	45	5	5	.	10	35
10.	Umeå universitet	44,1	2,9	2,9	2,9	8,8	38,2

Samhälls- och beteendevetenskap

Samhälls- och beteendevetenskap är ett stort och brett utbildningsområde som omfattar inriktningar som personalvetenskap, kriminologi, sociologi, medie- och kommunikationsvetenskap med mera.

62% av de med en kandidat i samhälls- och beteendevetenskap är etablerade på arbetsmarknaden efter tre år, medan samma etableringsmått för de med en masterexamen ligger på 51 procent. Generellt är etableringsgraden lägre för detta ämnesområde i jämförelse med företagsekonomi, jurist och civilingenjör. Vi ser även att andelen med en masterexamen som fortfarande studerar är särskilt hög på Stockholms-, Umeå- och Uppsala universitet.

Andel högst etablerade som läst samhällsvetenskap, kandidat

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Högskolan i Skövde	78,6	7,1	7,1	.	7,1	.
2.	Karlstads universitet	77,7	8,5	4,6	1,5	7,7	.
3.	Högskolan Väst	77	6,6	3,3	1,6	6,6	4,9
4.	Mälardalens universitet	76,3	9,3	4,2	0,8	8,5	0,8
5.	Mittuniversitetet	74,7	6,8	6,8	0,7	8,9	2,1
6.	Karolinska institutet	74,4	7	7	.	11,6	.
7.	Örebro universitet	73,8	6,6	5,5	2,2	10,9	1,1
8.	Högskolan i Gävle	72,7	14,3	6,5	2,6	3,9	.
9.	Högskolan Dalarna	71,1	2,2	8,9	.	11,1	6,7
10.	Södertörns högskola	69,1	5,5	10,3	2,4	12,7	.

Andel högst etablerade som läst samhällsvetenskap, master

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Linköpings universitet	77,1	1,4	4,3	.	6,4	10,7
2.	Umeå universitet	60,9	6,5	2,2	.	17,4	13
3.	Göteborgs universitet	60,6	5,9	6,7	3,5	9,4	13,8
4.	Stockholms universitet	51,1	6	6,6	2,7	19,8	13,7
5.	Södertörns högskola	50	25	15	5	5	.
6.	Uppsala universitet	50	1,4	7,2	2,9	16,7	21,7
7.	Handelshögskolan i Stockholm	43,1	.	.	4,3	2,6	50
8.	Malmö universitet	41	7,7	2,6	5,1	5,1	38,5
9.	Lunds universitet	32,6	4,2	3,8	3,8	10,4	45,1

Juristexamen

Juristexamen är en utbildning med många sökande per plats, som återfinns vid ett mindre antal av Sveriges lärosäten. Efter examen kan man arbeta som blandat annat advokat, åklagare och domare.

Generellt ser vi en hög etableringsgrad för de som tar en juristexamen. De med starkast etablering har läst vid Göteborgs eller Uppsala universitet, men skillnaderna är förhållandevis små. Stockholms universitet hamnar längst ner på topplistan, framförallt på grund av högre andel med en osäker etablering i jämförelse med övriga lärosäten. Få med juristexamen står dock utanför arbetsmarknaden tre år efter examen, både där och på andra utbildningar.

Andel högst etablerade som tagit juristexamen

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Göteborgs universitet	86	5,5	1,2	2,4	3,7	1,2
2.	Uppsala universitet	85	3,6	3,3	1,2	3,3	3,6
3.	Umeå universitet	83,3	6	3,6	.	3,6	3,6
4.	Lunds universitet	81,5	9,8	2,8	1,2	3,1	1,6
5.	Örebro universitet	81,3	6,6	6,6	.	1,1	4,4
6.	Stockholms universitet	79,2	9,8	2,9	2,4	4,5	1,2

Civilingenjörsexamen

Civilingenjörsutbildningar ges vid ett stort antal av landets universitet och högskolor. Vanliga inriktningar innefattar it, maskinteknik, teknisk fysik eller samhällsbyggnad.

Generellt är etableringsgraden för de som tagit ut en civilingenjörsexamen hög. På flera lärosäten är andelen som studerar vidare även den relativt hög, medan andelen med svag etablering alternativt som står utanför är låg för de flesta lärosäten.

Andel högst etablerade som tagit civilingenjörsexamen

	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Mälardalens universitet	87,5	7,5	.	.	3,8	1,3
2.	Umeå universitet	85,1	2	0,7	1,4	8,1	2,7
3.	Blekinge tekniska högskola	84,8	6,1	.	6,1	1,5	1,5
4.	Luleå tekniska universitet	83,2	4,9	1,4	0,3	6,6	3,5
5.	Chalmers tekniska högskola	83,1	2,9	1,4	1	7,6	4
6.	Linköpings universitet	82,6	2,7	1,4	1,9	6	5,3
7.	Lunds universitet	80,3	2	1,2	3,3	8,7	4,4
8.	Uppsala universitet	79,2	2,1	2,1	0,3	11,8	4,5
9.	Karlstads universitet	76,9	7,7	.	5,1	5,1	5,1
10.	Kungl. Tekniska högskolan	73,8	2,7	2	1,4	7,5	12,6

Högskoleingenjörs-examen

Högskoleingenjör är en treårig examen som finns på många av landets lärosäten och går att fördjupa inom områden som maskin-, bygg-, och miljöteknik. Högskoleingenjörsexamen har i snitt något högre etableringsgrad jämfört med civilingenjörsexamen: 16 av 20 lärosäten ligger över 80 procents etablering. Resultaten för lärosäten med lägre etablering längre ner i topplistan kan i viss utsträckning förklaras av att fler studerar vidare efter examen. Mindre lärosäten dominerar sett till etableringsgrad jämfört med större lärosäten. Samtidigt är andelen ”svag + utanför” överlag låg för samtliga lärosäten.

Andel högst etablerade som tagit högskoleingenjörsexamen, oberoende av ämnesområde

	Examen	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Örebro universitet	88,8	3,1	1	2	3,1	2
2.	Högskolan i Gävle	88,4	1,2	4,7	.	5,8	.
3.	Mittuniversitetet	88,1	2,4	4,8	.	2,4	2,4
4.	Umeå universitet	86,8	2,8	2,8	0,9	4,7	1,9
5.	Högskolan i Halmstad	86,7	2,3	0,8	2,3	4,7	3,1
6.	Högskolan Väst	86,6	6,2	2,1	1	3,1	1
7.	Linnéuniversitetet	86,6	4,2	0,8	0,8	4,2	3,4
8.	Karlstads universitet	85,2	7,4	1,2	2,5	3,7	.
9.	Linköpings universitet	84,5	4,1	2	0,7	8,8	.
10.	Mälardalens universitet	83,8	7,1	2	1	6,1	.
11.	Kungl. Tekniska högskolan	83,6	3,6	3	0,9	5,7	3,3
12.	Jönköping University	82,6	5,2	3,9	2,2	5,7	0,4
13.	Högskolan Dalarna	82,4	11,8	.	.	5,9	.
14.	Malmö universitet	82,2	5,5	4,1	5,5	2,7	.
15.	Luleå tekniska universitet	82,1	5,4	1,8	.	10,7	.
16.	Chalmers tekniska högskola	81,1	4,7	2,4	1	9,1	1,7
17.	Uppsala universitet	79,6	8,2	2	2	6,1	2
18.	Högskolan i Skövde	77,8	5,6	.	.	16,7	.
19.	Lunds universitet	75	5,7	6,8	1,1	9,1	2,3
20.	Högskolan i Borås	73,6	10,1	2	2,7	9,5	2

Naturvetenskap

Naturvetenskap inkluderar bland annat inriktningar som biologi, miljövetenskap, kemi, matematik och fysik. Etableringsgraden varierar relativt mycket både mellan olika delar av området, olika utbildningsnivåer och olika lärosäten. Samtidigt är andelen som studerar vidare relativt hög (mellan 10 och 20 procent) för examina på både kandidat- och masternivå.

För master ser vi utöver att många studerar vidare, att andelen med ”uppgift saknas” (*) också är betydligt högre än på kandidatnivå, vilket utgör ytterligare en förklaring till de relativt låga etableringsgraderna som sannolikt förklaras med utländska studenter.

Andel högst etablerade som läst naturvetenskap, kandidat

	Ämnesområde	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Biologi och miljövetenskap	Linnéuniversitetet	75	4,2	4,2	.	16,7	.
2.	Biologi och miljövetenskap	Umeå universitet	70,4	1,9	1,9	.	18,5	7,4
3.	Matematik/övr. naturvetenskap	Linköpings universitet	68	4	.	4	16	8
4.	Matematik/övr. naturvetenskap	Stockholms universitet	67,9	3,7	7,4	6,2	13,6	1,2
5.	Biologi och miljövetenskap	Högskolan i Halmstad	67,7	6,5	6,5	3,2	16,1	.
6.	Biologi och miljövetenskap	Linköpings universitet	65,1	8,4	6	1,2	15,7	3,6
7.	Biologi och miljövetenskap	Södertörns högskola	63,5	7,7	3,8	3,8	21,2	.
8.	Matematik/övr. naturvetenskap	Uppsala universitet	63,3	4,1	6,1	8,2	18,4	.
9.	Matematik/övr. naturvetenskap	Göteborgs universitet	59,3	.	3,7	11,1	18,5	7,4
10.	Fysik, kemi och geovetenskap	Göteborgs universitet	57,1	3,2	4,8	3,2	25,4	6,3

Andel högst etablerade som läst naturvetenskap, master

	Ämnesområde	Lärosäte	Etablerad	Osäker	Svag	Utanför	Studerar	x
1.	Matematik/övr. naturvetenskap	Kungl. Tekniska högskolan	73,9	1,4	.	1,4	11,6	11,6
2.	Biologi och miljövetenskap	Göteborgs universitet	54,2	1,7	8,5	1,7	22	11,9
3.	Matematik/övr. naturvetenskap	Stockholms universitet	53,6	3,6	.	3,6	28,6	10,7
4.	Fysik, kemi och geovetenskap	Göteborgs universitet	52,3	6,8	6,8	4,5	22,7	6,8
5.	Fysik, kemi och geovetenskap	Stockholms universitet	51,4	7,1	4,3	1,4	11,4	24,3
6.	Matematik/övr. naturvetenskap	Uppsala universitet	45,5	4,5	.	9,1	27,3	13,6
7.	Biologi och miljövetenskap	Karolinska Institutet	43,5	4,3	4,3	4,3	13	30,4
8.	Biologi och miljövetenskap	Stockholms universitet	41,8	4,4	4,4	4,4	25,3	19,8
9.	Matematik/övr. naturvetenskap	Göteborgs universitet	36	.	12	8	24	20
10.	Fysik, kemi och geovetenskap	Uppsala universitet	35,7	.	2,4	3,6	26,2	32,1

Avslutande reflektion

Val av högre utbildning är en fråga som väcker stort engagemang bland unga. Det innehåller både en tydlig livsstilsparameter – där hur och var de kommande åren kommer att tillbringas är frågor som oundvikligen måste ställas. Men också en framtidsparameter som handlar om vilken väg i livet utbildningen leder in på. Att vikta dessa perspektiv mot varandra är inte alltid helt enkelt, men tydligt är att den framtida arbetsmarknaden är central i frågan om och varför högre utbildning överhuvudtaget är relevant.

En slutsats från den första delen av rapporten är samtidigt att arbetsmarknaden tycks ha något mindre betydelse när olika utbildningsområden, och i synnerhet olika utbildningar inom samma utbildningsområde, ska ställas mot varandra. Detta är i vissa avseenden synd, givet hur stora skillnaderna i etablering visat sig vara mellan olika examina generellt och mellan olika lärosäten specifikt, som vi visar i rapportens andra del. Att jämförelserna är komplexa och ibland kräver en detaljkunskap om specifika förutsättningar kan inte nog understrykas, men likväl tycker vi att dessa data ger viktig information både till den som ska välja utbildning och den som ska utforma den.

För en generation som växer upp i oroliga tider växer efterfrågan på trygghet. Detta manifesteras bland annat i att lön, anställningstrygghet och förutsägbarhet spelar en allt större roll i tankarna kring framtiden. Även om många redan idag till viss del inkorporerar arbetsmarknads-statistik i sina val tror vi att detta kommer att bli vanligare framåt. Samtidigt kommer sannolikt efterfrågan öka för annat än bara antagningsstatistik istället för utbildnings-kvalitet.

Högre utbildning handlar naturligtvis om mycket annat än bara arbetsmarknad, och som vi skriver inledningsvis har vi även i det avgränsade perspektivet bara gläntat på dörren. De SCB-data som redan finns tillgängliga kan bearbetas och analyseras på många andra och mer avancerade sätt än vi gjort här, men behöver också generellt bli bättre och mer användbara.

Därutöver finns ett stort antal andra källor som kan användas. För att både skapa förutsättningar för att möta de blivande studenternas och arbetsmarknadens framtida behov hoppas vi att denna rapport bidragit med inspiration för att flera ska jobba vidare med frågorna.

> **Vill inte jobba med det jag gör nu, eller ta ett annat av de jobb jag kan söka till nu utan utbildning. Det känns som att man inte kan utvecklas eller komma vidare, inte befordras utan bara stanna i samma roll.**
>
> Tjej, 21 år, sökt beteendevetenskap höstterminen 2022

Ta reda på mer på ekonomifakta.se/hogskolepejl

På Svenskt Näringslivs informationssida Högskolepejl kan du själv jämföra etableringen mellan olika utbildningar och lärosäten. Där finns även information om hur etableringen ser ut 1 och 3 år efter examen, samt medianinkomst.

Gå till hemsidan

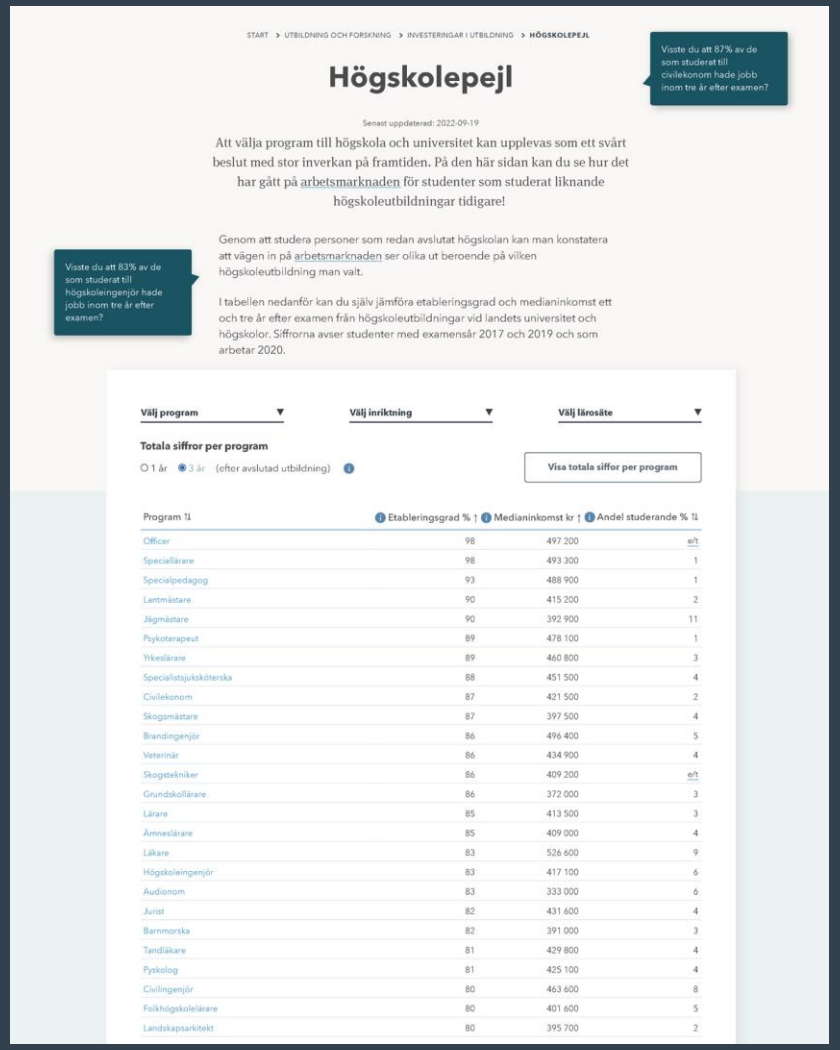

START > UTBILDNING OCH FORSKNING > INVESTERINGAR I UTBILDNING > HÖGSKOLEPEJL

Högskolepejl

Visste du att 87% av de som studerat till civilekonom hade jobb inom tre år efter examen?

Senast uppdaterad: 2022-09-19

Att välja program till högskola och universitet kan upplevas som ett svårt beslut med stor inverkan på framtiden. På den här sidan kan du se hur det har gått på arbetsmarknaden för studenter som studerat liknande högskoleutbildningar tidigare!

Visste du att 83% av de som studerat till högskoleingenjör hade jobb inom tre år efter examen?

Genom att studera personer som redan avslutat högskolan kan man konstatera att vägen in på arbetsmarknaden ser olika ut beroende på vilken högskoleutbildning man valt.

I tabellen nedanför kan du själv jämföra etableringsgrad och medianinkomst ett och tre år efter examen från högskoleutbildningar vid landets universitet och högskolor. Siffrorna avser studenter med examensår 2017 och 2019 och som arbetar 2020.

Välj program | Välj inriktning | Välj lärosäte

Totala siffror per program

○ 1 år ● 3 år (efter avslutad utbildning)

Visa totala siffror per program

Program	Etableringsgrad %	Medianinkomst kr	Andel studerande %
Officer	98	497 200	e/t
Specialärare	98	493 300	1
Specialpedagog	93	488 900	1
Lantmästare	90	415 200	2
Jägmästare	90	392 900	11
Psykoterapeut	89	478 100	1
Yrkeslärare	89	460 800	3
Specialistsjuksköterska	88	451 500	4
Civilekonom	87	421 500	2
Skogsmästare	87	397 500	4
Brandingenjör	86	496 400	5
Veterinär	86	434 900	4
Skogstekniker	86	409 200	e/t
Grundskollärare	86	372 000	3
Lärare	85	413 500	3
Ämneslärare	85	409 000	4
Läkare	83	526 600	9
Högskoleingenjör	83	417 100	6
Audionom	83	333 000	6
Jurist	82	431 600	4
Barnmorska	82	391 000	3
Tandläkare	81	429 800	4
Pyskolog	81	425 100	4
Civilingenjör	80	463 600	8
Folkhögskolelärare	80	401 600	5
Landskapsarkitekt	80	395 700	2

Kontakt:

Kontakta Svenskt Näringsliv
Postadress: 114 82 Stockholm
Besöksadress: Storgatan 19
Telefon: 08-553 430 00

SVENSKT NÄRINGSLIV